

Organizační složka zahraniční právnické osoby

Skutečnost, že organizační složka zahraniční právnické osoby umístěná na území České republiky je zapsána do obchodního rejstříku neznamená, že tato organizační složka je nositelem právní subjektivity a způsobilým účastníkem řízení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 945/2002-82, ze dne 29.7.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně P. P., spol. s r.o., zastoupené JUDr. K. S., advokátem, proti žalované P. B. - H. „K.“ s. z o. o., zastoupené JUDr. W. K., advokátkou, o zaplacení částky 67.200,- Kč, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 5 Cm 105/96, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 7. listopadu 2001, č.j. 4 Cmo 306/99-53, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7. listopadu 2001, č.j. 4 Cmo 306/99-53 a rozsudek Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 15. dubna 1999, č.j. 5 Cm 105/96-34, ve znění opravných usnesení ze dne 18. dubna 2002, č.j. 5 Cm 105/96-69, a ze dne 29. července 2002, č.j. 5 Cm 105/96-74, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Vrchní soud v Praze ve výroku označeným rozsudkem změnil rozsudek Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 15. dubna 1999, č.j. 5 Cm 105/96-34, tak, že žalobu o zaplacení náhrady škody 67.200,- Kč s příslušenstvím zamítl a žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalované ve výroku rozhodnutí označené jako „K. spol. s r.o. - organizační složka v ČR,“ na náhradu nákladů řízení 12.625,- Kč. Dále odvolací soud rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

V odůvodnění rozsudku odvolací soud zejména uvedl, že vycházel z důkazů provedených soudem prvního stupně a zabýval se zejména otázkou platnosti a existence smlouvy o dílo, když z námítky její neplatnosti vycházelo odvolání žalované. Smlouva č. 30 - 06 - 95 ze dne 17. července 1995 pak dle odvolacího soudu nemá formulován předmět plnění v souladu s ustanoveními § 536 odst. 2 a § 410 obchodního zákoníku a nelze ji proto pokládat za smlouvu o dílo, ač je tak nazvána. Z obsahu smlouvy totiž vyplývá závazek žalované poskytovat žalobkyni 15 svářečů, každého z nich za 5,70 USD za hodinu a jednoho vedoucího - šéfmontéra za 8 USD na hodinu. Takto vymezené závazky stran odvolací soud neshledal neurčitými a uzavřenou smlouvu právně posoudil v intencích ustanovení § 269 odst. 2 obchodního zákoníku jako smlouvu innominátní.

Vzhledem k obchodní povaze závazkového vztahu účastníků posoudil odvolací soud požadavek žalobkyně na náhradu škody, shodně se soudem prvního stupně, podle ustanovení § 373 a násl. obchodního zákoníku. Odpovědnost za škodu je v těchto ustanoveních koncipována jako odpovědnost objektivní, přičemž prvním předpokladem vzniku této odpovědnosti je porušení určitého závazku, v projednávaném případě závazku plynoucího ze smlouvy. V čl. 3 smlouvy je uvedeno, že objednatel má právo ukončit působení pracovníka (žalovaného) v důsledku ztráty jeho způsobilosti pro kvalitní výkon svářečských prací. Tak se stalo v případě 8 pracovníků žalované, kteří nevyhověli při zkouškách. V této skutečnosti ale nelze spatřovat porušení závazku, neboť jde naopak o výkon práva žalobce, když smlouva byla žalovanou porušena tím, že poskytla 8 pracovníků takové odbornosti,

kteřá neodpovídá smlouvě.

Dalším předpokladem pro vznik odpovědnosti za škodu je samotný vznik škody, který žalobkyně spatřuje ve vynaložení nákladů na přezkoušení těchto 8 pracovníků. Takto vynaložené náklady ale nevznikly v souvislosti s poskytnutím pracovníků nižší než požadované odbornosti, jelikož se jedná o náklad vynaložený v souvislosti s prověřováním kvalifikace svářečů. Částky placené za přezkušování pracovníků – svářečů poskytnutých žalovanou tak nejsou svým charakterem škodou, nýbrž nákladem vynaloženým žalobkyní v souvislosti s realizací díla (zde tranzitního plynovodu) pro třetí osobu, a návratnost těchto nákladů je nutno zajistit na základě jiného právního institutu a nikoli z titulu odpovědnosti za škodu.

Zastáváje závěr, že nejsou dány předpoklady odpovědnosti za škodu, odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil a žalobu zamítl.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně včasné dovolání, v němž namítala [nesprávně s odkazem na ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a písm. b) občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“)], že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Zdůrazňovala, že odvolací soud vyhověl odvolání subjektu, který nebyl účastníkem řízení a který nemá právní subjektivitu. V žalobě totiž dovolatelka označila jako žalovanou „zahraniční osobu“, přičemž, jak je zřejmé z podání z 7. června 1999 a 28. července 1999, odvolání podala organizační složka této zahraniční osoby. Vzhledem k tomuto nedostatku podmínky řízení neměl odvolací soud podanému odvolání vyhovět.

Dále dovolatelka zpochybňovala správnost závěru odvolacího soudu, že přezkoušení pracovníků žalované, kteří neuspěli ve svářečském kurzu „není škodou“, ale nákladem vynaloženým žalobkyní v souvislosti s realizací díla a plně se ztotožnila s právním názorem vyjádřeným v rozhodnutí soudu prvního stupně. Zdůrazňovala, že vynaloženou částku 67.200,- Kč považuje za škodu a měla za splněné předpoklady pro vznik odpovědnosti žalované za tuto škodu ve smyslu ustanovení § 373 a násl. obchodního zákoníku.

Proto dovolatelka požadovala, aby rozsudek odvolacího soudu zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podle bodu 17., hlavy I., části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 2000). O takový případ jde i v této věci, jelikož odvolací soud odvolání, jak se výslovně podává z odůvodnění jeho rozsudku, ve shodě s bodem 15., hlavy I., části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb., rovněž projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 2000.

Dovolání žalobkyně je přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř., když rozsudkem odvolacího soudu byl změněn rozsudek soudu prvního stupně, a je i důvodné. Rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání, přičemž k vadám uvedeným v § 237 o. s. ř., a pokud je dovolání přípustné, i k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, dovolací soud přihledne, i když nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

Jinou vadou řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, je postiženo i řízení v této věci.

Jak je zřejmé z obsahu spisu žalobkyně v podané žalobě označila žalovanou způsobem „K., s.r.o.“, s dovětkem „K., s.r.o. – organizační složka“. V rozporu s tím ale soud prvního stupně (a stejně tak soud odvolací) za účastníka řízení považoval a v řízení jednal s žalovanou „K., s.r.o. – organizační složka“, a ve vztahu k tomuto subjektu rovněž rozhodl (srov. protokoly o jednání a rozhodnutí soudů obou stupňů).

Podnikání zahraničních osob upravuje ustanovení § 21 obchodního zákoníku. Zahraniční osoby mohou podnikat na území České republiky za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako české osoby, pokud ze zákona nevyplývá něco jiného (odstavec 1). Zahraniční osobou se pro účely tohoto zákona rozumí fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem mimo území České republiky. Českou právnickou osobou pro účely tohoto zákona se rozumí právnická osoba se sídlem na území České republiky (odstavec 2). Podnikáním zahraniční osoby na území České republiky se rozumí pro účely tohoto zákona podnikání této osoby, má-li podnik nebo jinou organizační složku umístěnou na území České republiky (odstavec 3). Oprávnění zahraniční osoby podnikat na území České republiky vzniká ke dni zápisu této osoby, popřípadě organizační složky jejího podniku, v rozsahu předmětu podnikání zapsaném do obchodního rejstříku. Návrh na zápis podává zahraniční osoba (odstavec 4).

Skutečnost, že organizační složka zahraniční právnické osoby umístěná na území České republiky je zapsána do obchodního rejstříku pak neznamená, že tato organizační složka je nositelem právní subjektivity a způsobilým účastníkem řízení. Proto, pokud žalobkyně označila v podané žalobě jako žalovanou zahraniční právnickou osobu a okolnost, že se spor týká její organizační složky v České republice, vyjádřila tím, že za označení účastníka připojila údaj o organizační složce, nelze jí v tomto směru ničeho vytknout (srov. stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 3. září 1997, Cpjn 30/97, uveřejněné pod číslem 41/1997 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. září 1999, sp. zn. 20 Cdo 2380/98, publikované v časopise Soudní judikatura č. 4, ročník 2000, pod číslem 39).

Jestliže v rozporu s výše uvedeným soud prvního stupně za účastníka řízení na straně žalované považoval organizační složku právnické osoby (byť zapsanou do obchodního rejstříku), s touto organizační složkou jednal a ve vztahu k ní rozhodl, přičemž toto jeho pochybení nebylo odstraněno ani v odvolacím řízení, když také odvolací soud rozhodl, maje za žalovanou, „K. s.r.o. – organizační složka“, dovolací soud uzavírá, že řízení před soudy obou stupňů trpí vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [§ 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř.].

Proto dovolací soud, aniž se mohl zabývat dalším dovolatelkou uplatněným dovolacím důvodem, rozhodnutí odvolacího soudu bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) podle ustanovení § 243b odst. 1 věty za středníkem, odst. 2 věty první, odst. 5 o. s. ř. zrušil. Jelikož důvody, pro které nemohlo obstát rozhodnutí odvolacího soudu, dopadají i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i je a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Při novém projednání věci soud prvního stupně neopomene, že v situaci, kdy účastníkem řízení na straně žalované je zahraniční právnická osoba, bude nezbytné zabývat se rovněž otázkou pravomoci soudů České republiky k projednání a rozhodnutí této věci, jakož i otázkou, kterým právním řádem se závazkový vztah mezi účastníky bude řídit.

Další články:

- [Přebírání důkazů z trestního řízení před správními soudy](#)
- [Tarifní hodnota](#)
- [Nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)